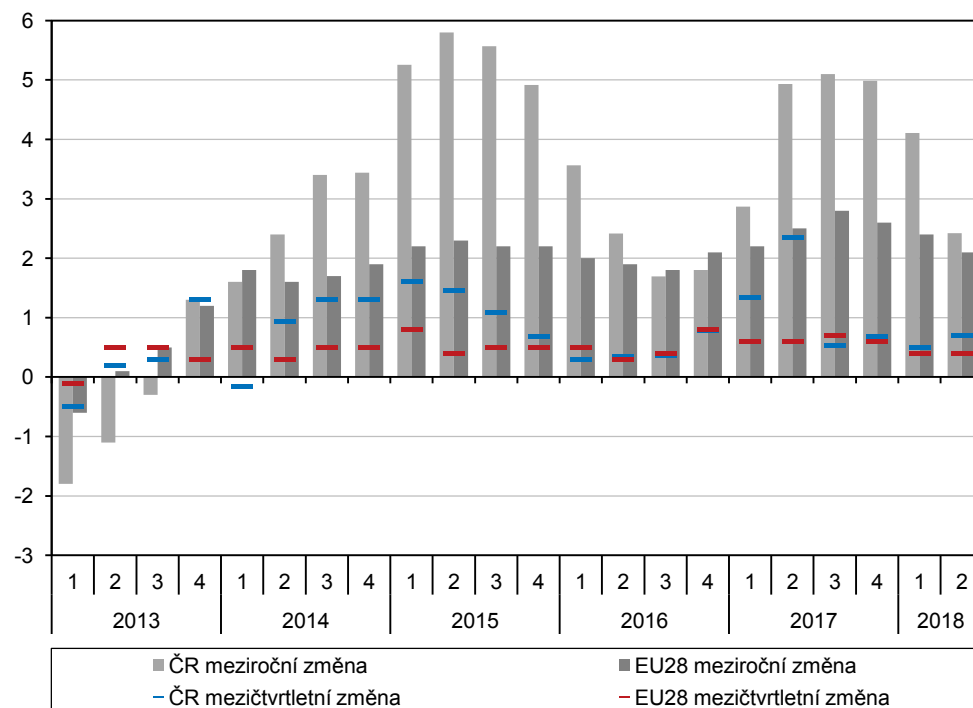

2. Souhrnná výkonnost

Meziroční dynamika růstu HDP ve 2. čtvrtletí výrazně zpomalila.

Vysoké meziroční tempo hospodářského růstu, které charakterizovalo českou ekonomiku v minulém roce, se v 1. polovině roku 2018 neudrželo. Mírné zpomalení přišlo již v 1. čtvrtletí, kdy růst hrubého domácího produktu (HDP) dosáhl 4,1 %¹. Definitivně to potvrdil meziroční přírůstek ve 2. čtvrtletí 2018. Ten dosáhl 2,4 %, což je nejnižší hodnota od konce roku 2016. Pozitivně na růst HDP působila spotřeba i investiční výdaje, stejně tak bilance zahraničního obchodu. Výrazně se však projevil negativní vliv změny zásob. Mezičtvrtletní dynamika HDP je v posledních čtvrtletích poměrně stabilní. Po mimořádně vysokých čtvrtletních přírůstcích v 1. pololetí 2017, jejichž impulz se následně promítl do výrazného meziročního tempa, se dynamika vrátila na nižší úroveň. Oproti 1. čtvrtletí tak HDP ve 2. kvartálu vzrostl o 0,7 %. Meziroční růst hrubé přidané hodnoty (HPH) ve 2. čtvrtletí kopíroval HDP, když dosáhl 4,2 %. Mezičtvrtletní přírůstek HPH naopak lehce zaostával (0,5 %). Zpracovatelský průmysl si svou významnou úlohu v růstu HPH zachoval, příspěvek služeb však tentokrát v dynamice výrazně dominoval.

Graf č. 1 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, v %)

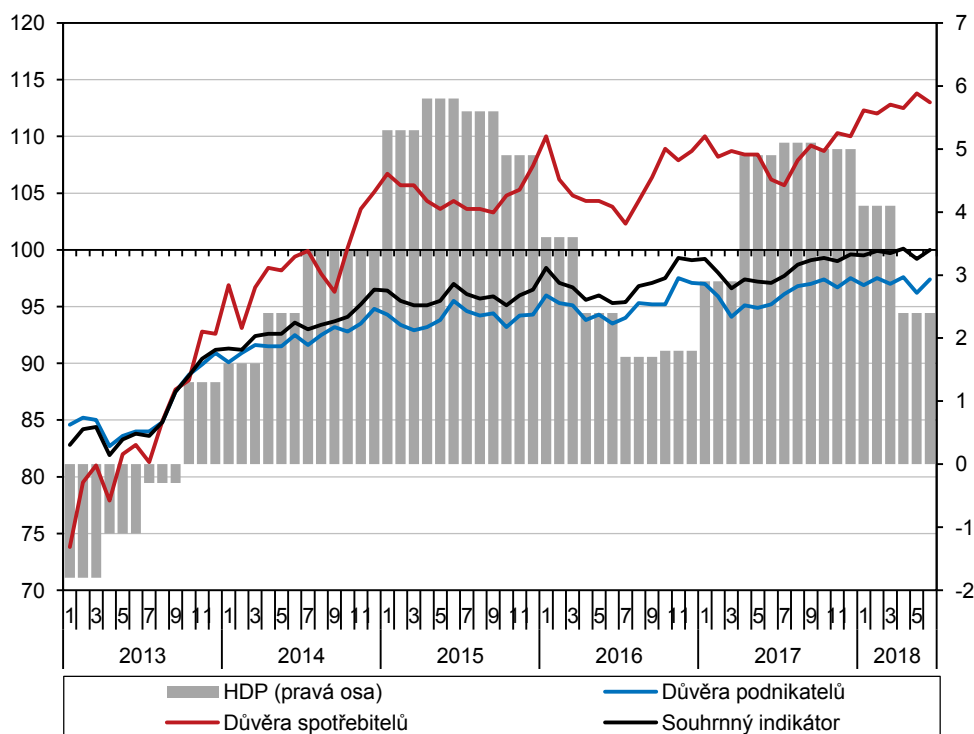
Zdroj: ČSÚ, Eurostat

K menšímu zpomalení došlo i v Evropské unii.

Meziroční dynamika růstu HDP v Evropské unii rovněž mírně zpomalila. Celkový přírůstek dosáhl 2,1 %² a u většiny zemí EU se zmínil. Nejvyšších meziročních přírůstků dosáhly ve 2. čtvrtletí ekonomiky Malty (5,7 %), Polska (5,0 %) a Maďarska (4,6 %). U této trojice zemí rovněž došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu domácí spotřeby, Maďarsko a Malta se umístily v první trojici zemí s nejvyšším přírůstkem investiční aktivity. Na opačné straně srovnání se octly Dánsko (přírůstek HDP 0,6 %), Itálie (1,2 %) a Velká Británie (1,3 %). Mezičtvrtletní tempo růstu HDP v EU se udrželo na hodnotě předchozího čtvrtletí (0,4 %). Nejvyššího mezičtvrtletního přírůstku dosáhla Malta (1,9 %), kterou tento impulz dostal na vrchol i v meziročním pohledu. Shodně o 1,4 % se mezičtvrtletně zvýšil HDP v Estonsku a Rumunsku.

¹ Vývoj HDP, hrubé přidané hodnoty a jejich složek je vyjádřen prostřednictvím objemových indexů (tj. očištěn o vliv cen) a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Údaje byly zveřejněny 31. 8. 2018 a zrevidované údaje budou publikovány 2. 10. 2018.

² Nedostupná data za Irsko a Lucembursko. Data za Slovensko nejsou očištěna o kalendářní vlivy.

Graf č. 2 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, meziročně v %, pravá osa) a indikátory důvěry (2005 = 100, levá osa)

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na domácí spotřebu rostly poměrně silným tempem, i když mírněji než v minulém roce.

Meziroční růst celkových výdajů na konečnou spotřebu ve 2. čtvrtletí zpomalil na 3,3 %, což zároveň znamenalo redukcí příspěvku spotřeby k celkovému růstu HDP na 1,8 p. b.³ Na výsledném tempu se projevila vysoká srovnávací základna minulého roku. Oproti 1. čtvrtletí se však výrazně zpomalila i mezičtvrtletní dynamika (1,2 % a 0,5 % v 1. a 2. čtvrtletí). Ke zpomalení došlo u spotřeby domácností i vládních institucí. Výdaje domácností ve 2. čtvrtletí vzrostly meziročně o 3,5 % (nejméně od konce roku 2016) a přispěly k celkovému růstu HDP 1,3 p. b. Mezičtvrtletní přírůstek dosáhl 0,7 %. Pohled na vývoj spotřeby podle trvanlivosti⁴ ukazuje, že s výjimkou zboží střednědobé spotřeby (6,8 %) došlo k mírnému zpomalení meziroční dynamiky u všech segmentů. Poměrně silné tempo si však udržely výdaje na netrvanlivé statky (3,3 %) i služby (3,4 %). Po mimořádně silném mezičtvrtletním i meziročním přírůstku v 1. čtvrtletí došlo k útlumu dynamiky u spotřebních výdajů vládních institucí. Ve 2. čtvrtletí tedy meziroční tempo kleslo na 2,6 % a mezičtvrtletně zde spotřeba vzrostla o 0,2 %.

Objem vyplacených mezd a platů se opět zvýšil o více než 10 %. I díky mírnému růstu cen se navýšení z výrazné části promítá do reálných příjmů.

Zmírnění ekonomického růstu se zatím neprojevilo ve vývoji objemu mezd a platů. Ten ve 2. čtvrtletí celkově meziročně vzrostl o 10,2 %, což je jen o 0,3 p. b. méně než v předchozím kvartálu. Reálné navýšení mzdových prostředků dosáhlo 7,4 %⁵, takže se mírně snížilo oproti předchozímu období, stále však jde o mimořádně vysokou hodnotu. Růst celkové zaměstnanosti⁶ dosáhl 1,9 % v meziročním vyjádření a 0,6 % mezičtvrtletně. Většina z nárůstu vyplacených mzdových prostředků se tak promítla do zvýšení průměrné mzdy. Zpracovatelský průmysl jako odvětví s největším počtem zaměstnanců celkovou dynamiku mezd z velké části ovlivňuje. Ve 2. čtvrtletí zde vzrostla zaměstnanost o 2,1 %, což se promítlo i do vysokého nárůstu objemu mezd

³ Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

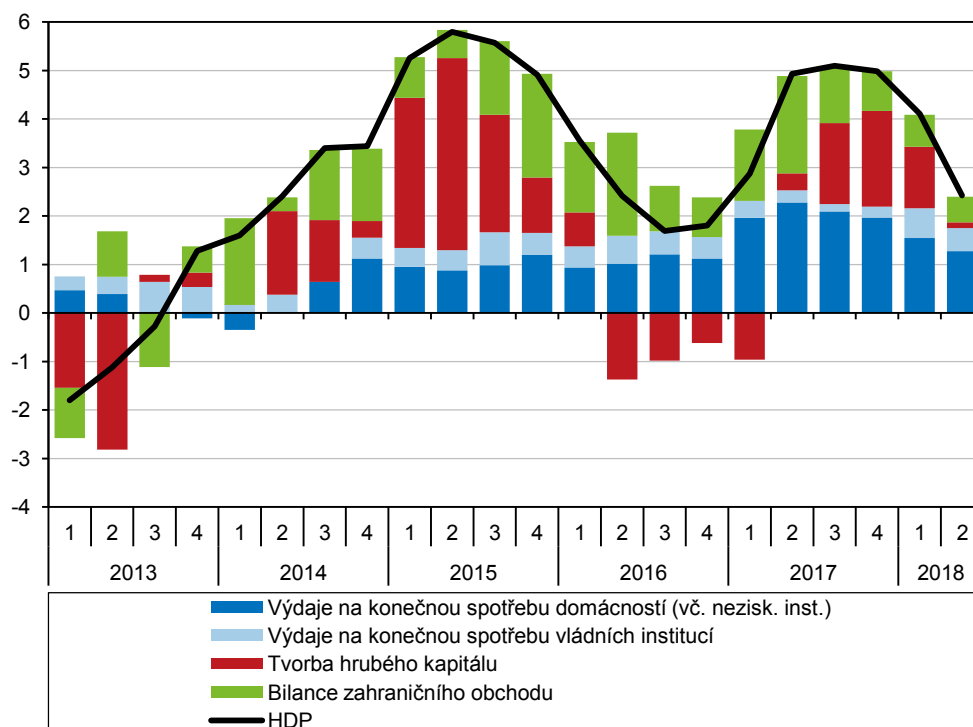
⁴ Údaje o spotřebě domácností podle trvanlivosti statků nejsou sezónně očištěny.

⁵ Do reálného vyjádření převedeno s využitím deflátoru výdajů na konečnou spotřebu domácností.

⁶ V pojetí národních účtů, sezónně očištěno.

a platů o 9,1 %. Nejvýraznějšího přírůstku dosáhl objem mezd a platů v odvětvích s dominancí veřejných institucí⁷ (13,6 %). Stály za tím nárůst tarifů spolu s navýšením počtu zaměstnaných osob o 2,7 %. Stejně meziroční dynamiky mezd a platů dosáhly ve 2. čtvrtletí i činnosti v oblasti nemovitostí, u nichž výslednému tempu napomohlo i zvýšení celkové zaměstnanosti o 2,8 %. Nejvyššího růstu zaměstnanosti (4,6 %) dosáhly informační a komunikační činnosti. Navzdory 11,1% nárůstu objemu mezd a platů tam průměrná mzda rostla pomaleji než ve zbytku hospodářství. Jde však o odvětví s druhou nejvyšší průměrnou mzdou v ekonomice, kde je výsledkem nižšího relativního růstu poměrně vysoké absolutní navýšení. Pokles zaměstnanosti navzdory oživení v odvětví probíhal u stavebnictví (-0,7 %). Výsledný nárůst objemu mezd byl rovněž nejnižší v celé ekonomice (7,1 %).

Graf č. 3 Příspěvky výdajových složek k reálné změně HDP* (objemové indexy, meziroční růst, příspěvky v p. b., HDP v %)

Zdroj: ČSÚ
*po vyloučení dovozu pro konečné užití

Investiční aktivita nepolevuje. Ve zvýšené míře se na ní podílely investice do infrastruktury i obydlí.

Vysoké meziroční tempo růstu výdajů na tvorbu hrubého kapitálu, které v minulých obdobích výrazně podporovalo celkový hospodářský růst, poměrně výrazně pokleslo na hodnotu 2,4 %. Důvodem je zejména změna zásob, jejíž výrazně negativní působení převážilo i 7,8% nárůst investic do fixního kapitálu. Výsledný příspěvek tvorby hrubého kapitálu k růstu HDP činil jen 0,1 p. b., ačkoli samotná investiční aktivita přidala 1,4 p. b. Věcné členění investiční aktivity⁸ ukázalo, že ve 2. čtvrtletí pokračoval vysoký meziroční růst investic do obydlí (13,0 %). Tento nárůst nepřímou ukazuje na stále vysokou investiční aktivitu domácností. K mírnému zpomalení došlo u investic do ICT a ostatních strojů a zařízení (7,9 %). Naopak investiční výdaje na dopravní prostředky a zařízení navázaly na vysoké tempo růstu v 1. čtvrtletí a dále zrychlily na 13,9 %. Investice do ostatních budov a staveb výrazněji nezabrzdila ani vysoká základna stejného období minulého roku a ty vzrostly o 10,7 %.

⁷ Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

⁸ Data o věcném členění tvorby hrubého fixního kapitálu nejsou sezónně očištěna.

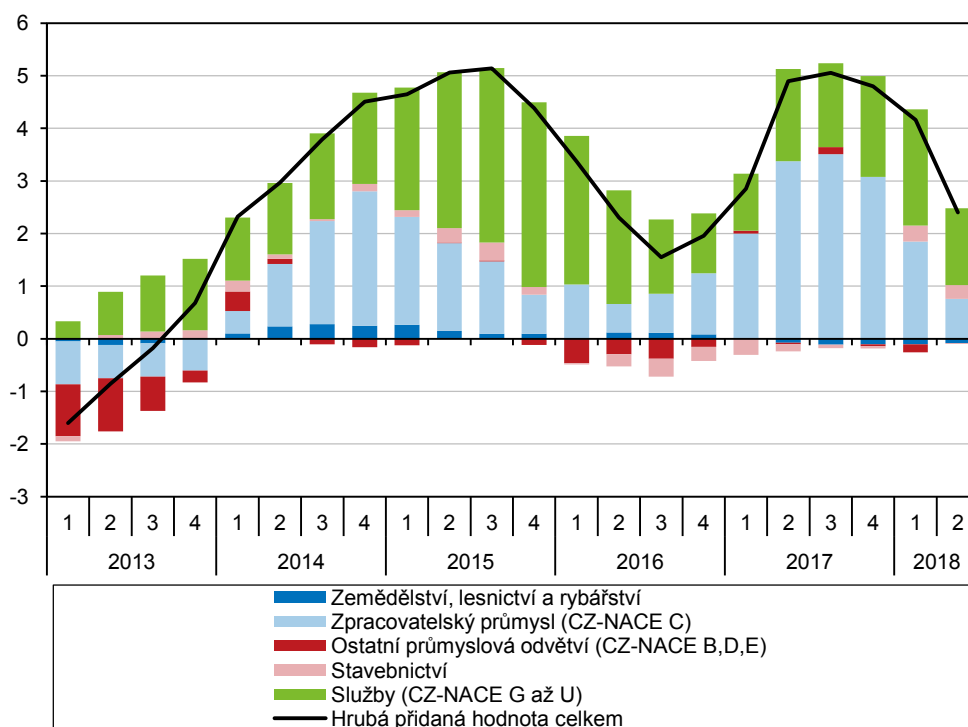
Přebytek bilance zahraničního obchodu se snížil.

Celkový přebytek obchodu se zbožím a službami v 1. pololetí dosáhl 185,4 mld. korun⁹ a meziročně se snížil o 6,8 mld. Pokles byl rovnoměrně rozdělen mezi jednotlivá čtvrtletí. Ve 2. kvartálu činil přebytek 93,2 mld. korun a snížil se meziročně o 3,7 mld. Pokles přebytku se opět týkal pouze obchodu se zbožím (-6,0 mld. korun), u služeb došlo k meziročnímu nárůstu o 2,3 mld. Směnné relace ve 2. čtvrtletí mírně poklesly a dosáhly 100,3 %.

Růst HPH nejsilněji ovlivňovala odvětví služeb.

Vývoji hrubé přidané hodnoty v roce 2017 dominoval zpracovatelský průmysl, kterému sekundovala odvětví služeb podporovaná růstem domácí spotřeby. Ve 2. čtvrtletí 2018 však došlo k výraznému zpomalení meziročního růstu HPH ve zpracovatelském průmyslu na 2,8 % (7,0 % v 1. čtvrtletí) a zredukoval se i příspěvek k celkovému růstu HPH (0,8 p. b., nejméně od 3. čtvrtletí 2016). Celkový příspěvek služeb ve 2. čtvrtletí dosáhl 1,5 p. b. Nejvýrazněji přispívaly obchod, doprava, ubytování a pohostinství (0,7 p. b.), kde HPH vzrostla o 3,4 % (oproti 1. čtvrtletí však došlo ke zpomalení). Nižší úroveň meziročního růstu byla společná většině odvětví služeb. Silné růstové tempo si zachovaly informační a komunikační činnosti (4,6 %, příspěvek 0,2 p. b.). Stejněho příspěvku k růstu HPH dosáhly profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (růst HPH dosáhl 2,9 %) a odvětví s dominancí veřejných institucí (zde růst HPH mírně zrychlil na 1,6 %). Na rozdíl od zbytku ekonomiky příliš nepolevoval růst HPH u stavebnictví (5,0 %), což se ukázalo i příspěvkem ve výši 0,3 p. b.

Graf č. 4 Příspěvky odvětví k reálné změně HPH (objemové indexy, meziroční příspěvky v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

⁹ Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

